

Geachte stuurgroepleden,

Bijgaand vindt u de definitieve versie van het 'Adviesrapport over optimalisatie van de (her)benoemingsprocedure voorzitter waterschap' (hierna: adviesrapport). Hieronder volgen de aanleiding voor dit rapport, een samenvatting van de inhoud en de voorgestelde vervolgstappen.

Aanleiding

Op 24 juni 2024 vond een overleg plaats tussen het Ministerie van IenW, het Ministerie van BZK, de Unie van Waterschappen en de Kring van commissarissen van de Koning (hierna cvdK) over de (her)benoemingsprocedure van voorzitters van waterschappen (hierna: her)benoemingsprocedure). De volgende personen waren daarbij aanwezig: de toenmalige minister van IenW, 11 van de 12 cvdK's, Rogier van der Sande (voorzitter van de Unie van Waterschappen), Stefan Kuks (als Watergraaf Vechtstromen lid van Kring Voorzitters van Waterschappen) en Arne van Hout (DG Openbaar bestuur en democratische rechtstaat, BZK). In de praktijk blijkt de (her)benoemingsprocedure en de kroonbenoemde periode van zes jaar ertussenin, onduidelijkheden dan wel kwetsbaarheden te bevatten. Tijdens dit overleg is besproken dat er gekeken zal worden of er, binnen het huidige wettelijke kader, verbeteringen van de (her)benoemingsprocedure mogelijk zijn. Ook de kroonbenoemde periode van zes jaar ertussenin. Als randvoorwaarde werd meegegeven dat de cvdK, in overeenstemming met het proces van de benoeming van burgemeesters, een steviger rol moest krijgen - waarbij de uitgebreide circulaire en handreiking van BZK voor burgemeesters als voorbeeld dient.

Onder leiding van een stuurgroep bestaande uit Liz van Duin (directeur Waterkwaliteit en Grote Wateren en plaatsvervangend DG Water en Bodem bij DGWB), Wynand Brants (Hoofd Politieke Ambtsdragers en Weerbaarheid/Kabinetschef bij BZK), Meindert Smallenbroek (directeur Unie van Waterschappen) en Bas Thomas (Chef Kabinet van de commissaris van de Koning, provincie Utrecht) heeft een werkgroep de (her)benoemingsprocedure geanalyseerd. De centrale vraag die het adviesrapport beantwoordt, is: Hoe kan de (her)benoemingsprocedure voor voorzitters van waterschappen binnen de kaders van de wet worden verduidelijkt en versterkt? Deze vraag is beantwoord door bestudering van eerder opgestelde nota's, memo's, analyses en interviews vanuit BZK, I&W en de Unie van Waterschappen. Tevens zijn de ervaringen en documenten van het kabinet van de cvdK in de provincie Utrecht met betrekking tot burgemeestersbenoemingen geanalyseerd en naast de huidige circulaire van I&W voor de benoeming van voorzitters bij waterschappen uit 2019 gelegd. De analyse heeft geleid tot een aantal adviezen en aanbevelingen voor vervolgstappen die hieronder staan.

Kernpunten

- Voorzitters van waterschappen en cvdK's zijn wettelijk verantwoordelijk voor goed bestuur in hun waterschap / provincie;
- Het standaardiseren van de (her)benoemingsprocedure, het versterken van de rol van de cvdK tijdens deze procedure en het verbeteren van de communicatie en ondersteuning dragen bij aan een efficiënter, transparanter en consistentere (her)benoemingsproces.

Adviezen uit het adviesrapport

- Actualiseer de circulaire die de (her)benoemingsprocedure beschrijft en pas deze aan waar nodig (en mogelijk);
- Stel een handreiking op waarin de (her)benoemingsprocedure opgesplitst wordt in 16 stappen en beschrijf bij elke stap wie waarvoor verantwoordelijk is;
- Geef de cvdK een explicietere (informele) rol bij een aantal stappen in de (her)benoemingsprocedure.

Vervolgstappen

- December 2024: M IenW is in december akkoord gegaan met de beslisnota waarin hij wordt geadviseerd in te stemmen met de vervolgstappen die beschreven staan in het adviesrapport;
- Januari 2025:
 - o Indien M IenW instemt, zal het adviesrapport in januari 2025 toegestuurd worden aan de Kring van cvdK's – zij zullen het rapport tijdens hun januari-overleg met elkaar voor bespreken met het oog op de bijeenkomst die is voorzien in maart 2025;
 - o Tevens zal in januari 2025 de Unie en de Kring Voorzitters van Waterschappen geïnformeerd worden over het rapport. Vanuit de Unie zal een proces ingericht worden, gericht op de 21 waterschappen zodat daar in de DB's en daarna wellicht in de AB's over gesproken kan worden, ter voorbereiding van een gemeenschappelijke standpuntbepaling door de Unie vanuit de 21 waterschappen. Dit oordeel zal vervolgens worden ingebracht bij het geplande gesprek op 10 maart 2025.
- Maart 2025: Op 10 maart 2025 wordt een bijeenkomst belegd met de ministers van IenW en BZK, de Kring van cvdK's, de voorzitter van de Unie en de afgevaardigde van de Kring Voorzitters van Waterschappen waar het adviesrapport gezamenlijk zal worden besproken.
- April 2025: Op basis van de uitkomsten van het overleg in maart, zal IenW de bijbehorende vervolgstappen nemen waaronder het aanpassen/actualiseren van de circulaire en het opstellen van een handreiking. Voorgesteld wordt dat de aanpassing van de circulaire en het maken van een handreiking door dezelfde stuurgroep en werkgroep ter hand worden genomen. Deze twee producten dienen binnen één kalenderjaar als één samenhangend pakket te worden opgeleverd.

Met vriendelijke groet,

Myrte Hesselberth
Dike Garrelts
Eric Arnts
Marloes Bakker